Honnan hová?
A polgári peres eljárások szakértői bizonyításának jogtörténeti fejlődése, kihívásai és jövőbeli perspektívái

A polgári perekben a bizonyítás kérdése mindig is kiemelt jelentőséggel bírt, hiszen a tényállás megállapítása és a jogvita eldöntése szorosan összefügg a bizonyítékok minőségével és megbízhatóságával. Az utóbbi időszak vizsgálata alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jogalkotásban és a joggyakorlatban egyaránt előtérbe került a szakértők szerepének felülvizsgálata, melyet a 2024. júliusán végbement Szaktv. módosítás is alátámaszt. Ahogyan arra a dolgozat is rávilágít, a megfelelő szakmai tapasztalattal rendelkező igazságügyi szakértők létszáma kritikusan alacsony, amelyre a jogalkotó a megoldást a szakértői törvény említett módosításában látta.

A dolgozat fő kérdése, hogy milyen eljárásjogi „talajra" hullik a módosítás gyümölcse, valamint milyen várható tendenciákkal lehet számolni a jövőben. Megvizsgálásra kerül, hogy mennyiben áll szinkronban a hatályos szabályozás a szakértőkkel szemben támasztott szakmai követelményekkel a gyakorlatban, az eljárásjogi kódexben található normákkal, valamint a perjogi alapelvekkel. A jelenlegi szabályozás megalkotása során a jogalkotó szakított a korábbi tiszta modellel, és azzal ellentétben a vegyes modell mellett döntött, amely azonban számos ellentmondást hordoz magában. A tanulmányban kibontásra kerülnek ezen problémák is, mint például a rendelkezési elv, valamint a tisztességes eljárás összeegyeztethetetlensége. Másrészt ütközés érzékelhető a magánjogi jogvitának a polgári peres úton történő rendezése és a szakértő, mint közjogi szereplő személye között.

A képzeletbeli „talajunkhoz" tartozik egy gyökérzet is, amely bemutatja a szakértői bizonyítás jogtörténeti előzményeit, majd elvezeti az olvasót a hatályos szabályozás megismeréséhez, ahol bemutatásra kerül a három szakértői bizonyítási mód a szerző elemző, olykor kritizáló perspektíváján keresztül. A dolgozatban ezt követően részletesen elemzésre kerül az eseti szakértők szerepe, mint a jelen nehézségeinek - a jogalkotó álláspontja szerint - potenciális megoldása, majd kutatás elején felvetett kérdések megválaszolása. A dolgozat végül értékeli a módosítások hatásait, jövőképet vázol az olvasó számára, és állást foglal a jogalkotói döntéssekkel kapcsolatban. Kutatásom a bírói gyakorlat analízisén, valamint a jogirodalom kvalitatív feldolgozásán keresztül viszem véghez, ahol a bírói gyakorlat – olykor eltérő – perspektíváit is bemutatom.